Учѣте ся брати мои
Думайте читайте

СВОБОДА

„Въ своей хатѣ своя правда И сила и воля"
Шевченко.

И чужому научайтесь
Свого не цурайтесь.

ЧАСОПИСЬ ДЛЯ РУСКОГО НАРОДА ВЪ АМЕРИЦѢ И ОРГАНЪ „РУСКОГО НАРОДНОГО СОЮЗА".

Рôкъ III. Шамокинъ Па Четвергъ 8-го Августа 1895. Число 22.

Вôдозва
До всѣхъ рускихъ Братствъ и до всѣхъ Русинôвъ въ Америцѣ.

ДОРОГИ БРАТЯ!

Вже часъ и намъ про себе самыхъ дбати, бо мы не дѣти, анѣ нѣчіи пôдданй. Мы сыны великои Рускои Матери и горожане вôльнои Америки. Часъ вже, щобъ нашь кровавый грôшь спомагавъ насъ самыхъ, а не чужихъ, якъ се до теперь було. Мы не знали про себе, мы незнали, що мы сила, мы шукали помочи у чужихъ.

Дорегй Братя!

Хто не любить свого рôдного, хто цураеть ся самымъ собою, тому будучности нема, той пропаде помѣжь чужими; хто дорожить тымъ славнымъ именемъ Русинъ, хто дбае про свою народну честь, хто не ворогъ своей родинѣ, хто хоче належати до нашои славнои великои родины Руси, най приступить до нашого тов. „Союзъ" — Мы даемо $ 500 посмертного, мы пріймаемо безъ вступного тыхъ людей, котрй до теперь належали до иншихъ товариствъ. Треба тôлько мѣсячне пôслати до касіера G. Chylak, Olyphant Pa., а списъ членôвъ пôслати до секретара: Rev Nestor Dmytriw, Mt. Carmel Pa. — Намъ треба лучити ся разомъ, бо громада великій чоловѣкъ! Якъ насъ буде богато, то и „Свободу" будемо мати -таку, що буде що читати для нашихъ людей и „Календарь" свôй власный рускій, будемо мати и книжочки просвѣтнй зможемо выдати. Еще мусимо запримѣтити, що у насъ само товариство платить посмертне, а не особно платять члены.

Члены платять тôлько свое мѣсячне.

Братя!

Кому дороге жите власне, жите власныхъ родинъ, у кого въ серци тлѣе ще искорка до свого рôдного, той певно приступить до нашого товариства:

„Рускій Народный Союзъ"

о. Несторъ Дмитровъ секретарь. Иванъ Глова председатель.

Шамокінъ 8 серпня.

Крайна потреба „НАРОДНОГО ДОМУ."

Мы Русини найпôзнѣйше прійшли до Америки зъ всѣхъ славяньскихъ народôвъ, найпôзнѣйше взялись за розумну організацію своихъ силъ, однакъ не конечно намъ и найпôзнѣйше полагодити свои пекучй справы. А найважнѣйшою справою нашою то эсть: „Народный Дôмъ" — „Свобода" вже давнѣйше, вже за попередный Редакціи основно розважала ту важну справу.

Кôлька гадокъ еще хочемо мы нинѣ докинути въ тôй такъ важнôй справѣ: Еміграція кождого народу если еи розумно понимаемо повинна принести користи и для еміґрантôвъ и для тыхъ бѣдныхъ братôвъ, що полишились на батькôвщинѣ и тяжко святу землю обрабляють. Щобъ еміграція принесла користи для самыхъ еміграитôвъ, треба дбати о те, щобъ тй силы що приходять зъ краю до Америчи не марнились, але щобъ ихъ всей часъ можна запрягти до народной роботы, даючи имъ вже на вступѣ спосôбъ прожитя, вышукуючи для нихъ роботу. Нашихъ людей що шукають хлѣба въ Америцѣ треба намъ знати — треба намъ асентеровати до народнои організаціи, якъ то ассентерують воякôвъ до службы войсковой и въ старôмъ краю. Намъ треба знати кôлько тыхъ жовнѣрôвъ приходить зъ батькôвщины, хто они, звôдки они, треба намъ для нихъ постарати ся о роботу, треба намъ ихъ записати въ лісту нашихъ братôвъ, щобъ знали мы докладно: хто приходить, де поселивъ ся и що робить? Таку контролю, не поліцейску бо такои въ Америцѣ не ма, але контролю братню, контролю народню намъ конечно перевести, если мы хочемо думати о розумнôмъ полученю нашихъ силъ. До розпочатя такой розумнои роботы намъ конечно „Народного Дому"... А що то таке той „Народный Дôмъ" мае бути, — спытае не одинъ. Чи такій якъ у Львовѣ, що засѣли собѣ тамъ паны и не пускають хлопа, хоть вôнъ и за хлопски грошѣ выбудуваный? Той нашъ амер. „Народный Дôмъ", що мусить незадовго стати, то зовсѣмъ що иншого, то мае бути дôмъ, до котрого всѣ Русини що выходять зъ шіфу йшли-бы якъ до власного дому, якъ до своей хаты. Въ той власной рôдной хатѣ були-бы свои таки люде, вже старшй Американьцѣ и они сказалибы нашимъ людямъ, якъ обернутись въ Америцѣ, де роботы шукати, куды ѣхати и якъ ѣхати; они покупилибы для нашихъ людей тікеты и выпровадилибъ знов ихъ помѣжь своихъ людей на певну роботу, до означеного мѣсця, де найбôльше робôтникôвъ потреба. Нашй люде памятають дуже добре, якъ то они приѣхали до Америки, ѣхали зъ замкнеными очима въ свѣтъ за очи, и платили солоно чужимъ людямъ, щобъ бодай постарались для нихъ о тікеты — вже не говоримо про роботу — на котру и тогдѣ мусѣли чекати и кôлька мѣсяцѣвъ, нѣмъ де що дôстали. Щобъ улекшити нашимъ людямъ, що приходять зъ краю, а богато ихъ приходить, бо нужда ихъ гонить до Америки за кавалкомъ хлѣба — хочемо мы въ Ню-Йорку мати свôй „Народный Дôмъ" такій дôмъ, щобы нашимъ людямъ не давъ пропадати, але, щобъ бувъ помочію, якъ они тôлько вступлять на Американьску землю. Щобъ мати такій „Народный Дôмъ" треба на то мати грошѣ и то велики грошѣ, бо за що-будь годѣ купити и буды въ Ню-Йорку. А насъ така сила Русинôвъ въ Америцѣ. — Щобъ тôлько по кводрови кождый давъ, яка бы то була велика сума. Але треба того кводра вмѣти зôбрати — кождый дасть бо нашь чоловѣкъ добрый — зъ души и серця дасть, щобъ помогчи свому братови, — але треба прійти до него, промовити краснонько, приговорити — а дасть. Для того накладаемо обовязокъ, и то святый обовязокъ на кождого священника, щобъ въ своей парохіи выбравъ двѣ коллекторки, не коллекторôвъ. бо они лѣпше вмѣють до серця проговорити и щобъ выславъ ихъ въ имя Боже по пейдѣ мѣжь нарôдъ. Зôбранй грошѣ, щобъ заразъ вôдсылали до касіера „Руского Народного „Союза": George Chylak Olyphant Pa., и рôвночасно увѣдомивъ секретаря того „Союза" о. Нестора Дмитрова въ Mt. Carmel Pa., и то для-того, що наше товариство „Союзъ" мае и ту задачу, а если буде розвивати ся такъ дальше, якъ до теперь, то хто знае чи зô своихъ фондôвъ власныхъ не причинить ся до здвигненя такого великого памятника Амер. Руси, якъ „Народный Дôмъ". Тôлько, щобы мы бôльше просвѣтили ся, щобъ зрозумѣли свои потребы, а певно будемо скорше мати свою народну святыню, якъ другй славянскй народы въ Америцѣ.

ЗЪ УГОРСКОИ РУСИ.

На вѣдому нашимъ читателямъ вôдозву о. Димитрія Гебея, жиючого ще секретаря завмерлого вôдъ кôльканацяти вже лѣтъ угро-руского товариства для просвѣты народу — т. зв. общества св. Василія — вôдбувъ ся зôбръ въ Ужгородѣ (Унгварѣ) дня 3 н. ст. липня с.р

Зôбрало ся якъ читаемо въ газетцѣ „Листокъ"— 27 Русинôвъ. Тіи попередъ всего выбрали делеґацію зъ 3 участникôвъ збору — именно оо. Гавріила Чопея архидіякона ужаньского, Антонія Геревича декана Бережаньского и Ивана Сильвоя декана тураньского котрй удали ся до епископа запросити его на нараду. Епископъ заявивъ, що зъ причины засѣданя конситорского не може явити ся на зборѣ, а зôбранымъ дае раду, щобъ сей зôбръ мавъ характеръ не загального збору общества св. Василія, але тôлько нарады. Зôбранй приняли сю раду епископа до вѣдомости и, выбравши ad hoc головою збору о. Гавріила Чопея, розпочали нароцы.

По передъ всего рѣшено, що общество св. Василія мае истнувати и дальше и дѣлати для просвѣты угро-руского народу. Оно мае подавати народови хосеннй ккижки, щобы не появляли ся таки чудовища, якъ календарь Іосифа Фесторіого надрукованый мадярскимъ абецадломъ (коли згадано за „абецадлистôвъ"; всѣ зôбранй грôмко крикнули „pereat!") а щобъ засвѣдчити, що товариство мусить жити, всѣ учасники збору — зъ вынмкою двохъ-трехъ — на ново вписали ся въ члены его, а декотрй заразъ зложили и вкладки членьски, тай постановили розôслати по обохъ угро-рускихъ епархіяхъ пôдписанй листы, при помочи котрыхъ мае ся збирати членôвъ.

Позаякъ сей зôбръ мавъ характеръ лише пôдготовляючои нарады, то и не запускавъ ся въ рѣшане многихъ пекучихъ справъ, а порѣшивъ скликати загальный зôбръ на 29 н. ст. серпня.

До того часу теперѣшнй члены мають постарати ся, щобъ на загальный зôбръ явило ся якъ найбôльше новыхъ членôвъ, абы общество св. Василія прокинуло ся зъ довгого свого сну и почало енергичну дѣятельность на користь просвѣты угро руского народу.

Учасники збору розôйшлись — кôньчить „Листокъ" — зъ крѣпкимъ намѣромъ: трудити ся цѣлою енергією въ користь товариства.

Щасти Боже! — кличемо мы въ привѣтъ нашимъ братямъ забескидскимъ. Щасти Боже не лише знов увести въ жите товариство засноване въ 1860-ыхъ рокахъ зъ ініціативы угро-руского патріота Антоня Духновича а заходами владикъ Василія Поповича и Іосифа Гаганця — але и поставити его на народну основу. Бо лишь на тôй едино розумнôй и практычнôй основѣ общество св. Василія зможе мати рацію быту и зъ користію дѣлати для народу. Всякй инакшй експерименты забескидскимъ братамъ нашимъ нѣколи не

SVOBODA

(LIBERTY.)

Weekly Paper

The only Russian political Newspaper published in this Country; circulating in all parts of the United States and Canada, wherever the Russian language is spoken.

Published at 144, South Franklin str; Shamokin, Pa. of each week by the Svoboda Publishing Co.

ADVERTISING RATES:

One inch per annum...$ 10.00
„ „ Six months. „ 6.00

All comunications should be addressed to:

„Svoboda" Printing Office
144 S. Franklin, str,
Shamokin, Pa.

Предплата рôчна 2.00
До старого краю........ 3.00

Всѣ дописи и грошѣ просимъ высылати пôдъ адресу: To "Svoboda" Printing Office 144 S. Franklin, str. Shamokin, Pa.

Наша газета выходить що тыждня въ Четверъ.

Entered the post office at Shamokin, Pa. as second class mail matter.

выходили на добре — они се самѣ знають зъ досвѣду нехай же теперь вступлять на нову дорогу, єдину, що на певно веде до цѣли.

А такой роботѣ угорскихъ Русиновъ — мы галицкѣ Русины и Русины въ Америцѣ, навѣть не прошенѣ прийдемо кождого часу зъ помочію моральною а по змозѣ навѣть и зъ матеріяльною.

Допись

Mayfield Pa.

Прошу васъ Господине Редакторъ, будьте такъ добрѣ, изволѣте Вы помѣстити въ своѣй славной „Свободѣ" слѣдуючу мою допись.

У насъ въ Майфилдѣ робота дуже пôдло йде, але все булобы добре, тôлько, щобъ помѣжъ народомъ не було тяжкой баламуты.

Слава Богу уже въ коротюмъ часѣ буде готовый иконостасъ въ нашôй церкви — та щожъ зъ того, коли ворогъ не спить, а баламутить. Шизма у насъ ширить ся. Мѣсяць тому буде, якъ прійшовъ до нашого плейсу шизматицкій дякъ, зъ великою бородою — звесся Юрко Коханикъ. Вôнъ злюкивъ ту шизматицке братство, а до того братства що-дня приступає больше и больше людей, у въ Мейфилдъ зачали вже будовати шизматицку церковь, тай зъ тыхъ то причинъ настали ту велики клопоты, сварнѣ межи людьми, а также и битки. Було то 16 Юлія с. р. той шизматицкій дякъ, прійшовъ до нашого уніяцкого чесного господаря Максима Владики, а у того господаря есть на станціи одинъ полякъ, що черевики направляе, и той шизматикъ до него зъ дѣломъ то прийшовъ. Швець взявъ его до своєй станціи на верхъ и тамъ ему черевики направлявъ. А въ тôмъ часѣ прійшовъ нашъ человѣкъ Иванъ Сернякъ и чекавъ на нашого бородатого Коханика; якъ той лишь вступивъ зъ верхнои станціи до нижнои, пôдскочивъ зъ недобачки Иванъ Сернякъ и такъ того бородатого шизматика по головѣ чимсь вдаривъ, що той повалився на землю; ту стояли двѣ господынѣ и почали кричати, а той шизматикъ ся обачивъ и началъ бѣжати. Иванъ Сернякъ метавъ каменями за нимъ, ажь до его хаты. Потому позбирали ся всѣ шизматики и пôйшли до скваера — привели двохъ констаблѣвъ, а ти взяли Серняка до джелу. Але пôйшовъ за нимъ Господинъ Алексій Шлянта и давъ за него бiль до другого дня, а на другій день вôдпровадили Серняка до Скрантонъ до джелю и тамъ сидѣвъ вôнъ день и одну нôчь, поки за него другій бiль не поставили и справа пôйшла до корту. Теперь знову нашi хлопцѣ десь собѣ щось говорили, а шизматики пôдслухали и пôйшли до скваера повѣсти, що хотять пôдъ домъ Яцка Адамка огонь пôдложити и прійшли констаблѣ и взяли двохъ: Иванъ Дзюбиньского и Василя Кулика. Поставлено за нихъ бiль по 600 дл. за одного. Тай таки то рѣчи у насъ дѣють ся. Шизма все росте и росте, а нема кому опинити. Люде боронять ся самѣ — тай якъ видите — въ бѣду пхають ся.

Онуфрій Пôдданый.

Росiйскiй жиды въ Америцѣ.

Вôдъ коли почало ся въ Росіи жидотрепане, а опôсля исходъ израиля зъ россійской державы, тодѣ то тую благую часть избра Галичина бо вся бѣднѣйша голота жидôвска зôсталась въ Галичинѣ на погибель нашого народу, яко братя поляки Мойсеового исповѣданя — друга часть и то меньша потягла до Аргентины въ Америку. Але тамъ не знайшовши руского хлопа щобъ на жидовъ робивъ, не богато ихъ тамъ осталось, помимо того, що Баронъ Гѣршъ сыпавъ мiлiонами на жидôвску колонію въ Америцѣ. Теперь пхають ся жиды россійскѣ масами до Африки, бо тамъ для нихъ поле межь чорными руснями.

Въ Америцѣ суть всякого рода братства, але ще пiяцкого братства не було до теперь, бо ажь на днях заложилось. Каждый пiяниця, котрый буде членомъ того братства, сли захорує, достане гальонъ горѣвко на тыждень.

Американьскiй трены. (желѣзницѣ)

Въ Европѣ будують желѣзницѣ въ околицяхъ, въ котрыхъ культура высоко розвинена. Не роблять тамъ закрутôвъ умысно, щобъ мѣста и села оминути — але противно, чимъ больше на дорозѣ людей, тымъ славнѣйше выходить интересъ.

Въ Америцѣ оно инакше водить ся. Американьскiй тренъ гонить околицями де крôмъ Индіянъ жадна еще иньша людска нога не стала. Желѣзницю въ Америцѣ збудовано не на то, щобъ околицѣ густо заселенi зъ собою зблизити, але щобъ людей въ незаселенi околицѣ потощити. Прасами, мочарами, озерами, рѣками гонить тренъ — а тотй руки що будовали ту потрѣбнй мосты, були безперечно перші людски руки въ тыхъ околицяхъ и они то першій внесли въ тi дики околицѣ людске житє, де еще не давно тынялись и бôбръ гарували. Американьски желѣзницѣ не суть выслѣдкомъ культуры, они суть радше предтечею культуры.

Се не галицки желѣзницѣ, тотй, що зъ проволока волочать ся зъ Равы або Жовкви. або навѣть зъ Красного до Бродôвъ. Нѣ великi горы, то нѣяка перешкода — навѣть горѣ вершками гôръ мчить ся американьскій тренъ. Тай про докладну, точну будову нѣхто не журить ся.

Недостає ту, абогамъ одного, або кôлька шевлѣвъ, баґателя, о се нѣхто не журить ся. Колибъ лише можь ѣхати дальше: въ прочемъ дурниця. Мосты на мочарахъ, рѣкахъ и озерахъ рôвножь не потребують богато вѣдомости инжинерскои. Збиває ся палѣ на вкресть, кладе ся нато шины и готовый торъ! Поручѣ, або якй тамъ инший забезпечающй осторожности се рѣчь подрядна. Щобъ лишь не много стояла желѣзниця! — Гроши вложенй на желѣзницю, моглибъ въ обороть бôльшу користь принести, а прецѣ край незалюдненый, через котрый желѣзниця йде не такъ скоро може пожаданый рентъ принести.

Компанія збудовала желѣзницю на державнôмъ грунтѣ, компанія знає, що не заразъ свои гроши вôдбере, для того компанія дбає щобъ наименьче гроша вложити. — Сяжнистй анонсы (адвертайсменты) вычитаешь въ часописяхъ, анонсы, що голосять про урожайнй мѣсцевости, про мѣста, що тамъ колись повстануть, про участь у всякихъ интересахъ тыхъ людей, що перши тамъ осядуть. Розумѣє ся еще нема нѣчого готового. Щось такъ, якъ зъ Новою Варшавою зробили Поляки. Крику, галасу — пляны були вже навѣть готовй на цѣле велике мѣсто — здавалось чи не больше оно мало бути, якъ тота дѣйстна Варшава, що въ Росіи, а ту дивись черезъ вôкно, якъ зближаєсь дô Baltimore велика таблиця коло самого трену, на ней велика надпись: New-Warschau — одинъ чи два доми и то все, а чи буде коли ще больше — годѣ знати — то вже повинни знати тй люде, що покупили тамъ лъоты, але здѣсь и тй лъоты (грунта) висять въ воздусѣ ЯКЪ И ЦѢЛА НОВА ВАРШАВА.

Ту назвуть: „Лъондонъ" „Парижъ" „Римъ" и еще якъ хто хоче, може и „Куликовъ" дивись на мѣсти — нѣчого нема тôлько лѣсъ и поле а въ лѣсѣ вырубаныхъ кôлька деревъ. — отъ и цѣлый „Куликовъ" — Але поселенцѣ приходять. Землю достають за безцѣнъ, а чимъ больше ихъ приходить то и дорожшою стаєсь земля. И починаєсь бѣзнесъ для желѣзницѣ. Перший поселенцѣ були лише приманкою до роблення дальшого интересу. Внутрѣйше уряджене Амер. желѣзницѣ есть пôдъ кождымъ взглядомъ и дуже выгôдне и прекрасно уряджене. Веяка выгода ту есть — вода все зимна до питя, печи до огрѣваня. Особне вагоны для курячихъ цигаръ, выходки дуже и выгôдни и чистенки. Сидженя такъ выгôдни, що можна сидячи знаменито спати, хоть спальнѣ суть окремй. Пôдлога выстелена диванами, на стѣнахъ великй и прекраснй зеркала — а все то за кôлька центôвъ на годину. Священники мають знижене о половину. А ще дуже знаменитe — то се, що тôлько въ Америцѣ подибати можна — нема подѣлу на клясы. И панъ и Иванъ суть людьми, купили за свои грошi тiкета и ѣдуть собѣ разомъ — бо и якажь помѣжъ ними рôжниця — тажь они люде. Пытали ся мене американьцѣ, чи суть въ Галичинѣ електричнй трамваи — я сказавъ, що у Львовѣ ѣздивъ емъ навѣть тымъ дивомъ безъ коней, безъ лъокомотивы.

А якъ згадувъ емъ, що и ту дѣлять на I. и II. клясу, обуривъ ся страшно обыватель вôльной землѣ — затиснувъ кулакъ и бувъ бы готовъ пофайтовати ся зô шляхоцкими порядками.

Тôлько польскôй шляхтѣ страхъ, якъ не подобаєся, що нема на желѣзницяхъ нѣгде подѣлу на клясы. То то славнй люде тй польски шляхтичѣ. Недавно проваживъ констабель (агентъ полицiйный) одного пана графа до арешту. Панъ графъ звычайно панъ, не поѣде разомъ зъ робôтниками, а треба запримѣтити, що той зъ дѣда прадѣда панъ, недавно ще черевикôвъ не мавъ — ажь ксьондзы справили — отже той панъ зафондувавъ собѣ и свому немилому товаришови (констаблеви) „Пульманъ кару" то тамъ де дуже вже по паньску и можна всьо достати. Розумѣє ся, констабель засѣвъ на выгôднôмъ фотелю, але все мацавъ чи не высунувъ ся ему зъ кишенѣ знаменитый американьскiй револьверъ. (ще до нинѣ згадує констабель ту паньску ѣзду перший разъ въ житю такъ ѣздивъ.

Такъ ѣздять панове хоть бы и до арешту.

Та годѣ вже спустити ся на амер. трены що они доведуть чоловѣка до пожаланого мѣсця. хоть и якъ они выгôднѣ. Въ Европѣ сѣдаючи до соврe, рѣдко думає ся о тôмъ, що чоловѣкови нещасте по дорозѣ лучить ся. Въ Америцѣ, выбираючись въ дальшу подорожь; прим. до Buffallo зъ Mt. Carmel на нову парохію, робить ся на передъ тестаментъ, забезпечаєсь на житє въ якôмсь приватнôмъ товариствѣ, бо новѣйшими часами товариства желѣзничй вже не приймають больше забезпеченя на житє. Они бъ скоро збанкротовали. Такихъ дрôбниць, якъ прим. хтось за скоро высѣдавъ и перехало ему колесо ногу, або кондукторъ попавъ ся помѣжъ колеса и аминь ему, або що тамъ десь одну, або двѣ коровы розъѣхало — такй дрôбницѣ нихто въ Америцѣ не числить за нещасте. Се на порядку дневнôмъ. Що иньшого числить Американець за нещасливый выпадокъ. Якъ вже два потяги зôйдуть ся, а то въ скорости 80 миль англійскихъ на годину и якъ 7 або 8 вагонôвъ розôбє ся въ кавалки и кôлька сотокъ людей згине пôдъ колесами шаленыхъ тренôвъ американьскихъ. До нещасливыхъ выпадкôвъ належить такожь, якъ тренъ вѣ найбôльшôмъ розгонѣ на мôсть и крѣпкій американьскій мôсть провалить ся въ пропасть, а знимъ цѣлый потягъ и сотки людей згине, такъ се дѣйстно вже нещасливый выпадокъ. Але таки страшнй приключеня се нѣчого надзвычайного въ Америцѣ. Недавно читали мы въ газетахъ такій цѣкавый выпадокъ. Потягъ гонивъ до Чікаго — express, — Телеграфують по дорозѣ, що можуть десь тамъ зôйсутый —

завалить ся якъ тôлько тренъ вѣде. Зближають ся до того моста — годѣ дальше — машинѣста стае. Кôлька капиталистôвъ що въ своихъ важныхъ справахъ конечно мусѣли на часъ стати въ Чикаго. приступають до машинѣсты зъ револьверами и кажуть: або ѣдь и достанешь 2.000 доляровъ або смерть тобѣ. Выбирае бѣдный чоловѣкъ, що лѣпше. Все одно, такъ чи такъ, а все 2 тысячи на случай выграной, пѣхотою не ходять.

Завертае потягъ, розганяе ся що може пара вытримати гонить черезъ мôстъ, мôстъ не мае часу валити ся доперва при послѣднôмъ вагонѣ паде неборачиско въ безодню. Машинѣста дôставъ два тисячѣ, а капиталисты бôльше троха заробили. Такъ провадить ся бізнесъ въ Америцѣ!. Але и такй выпадки не роблять великого враження на суспôльнôсвь американьску. Зъ початку зведуть великій крикъ Американьскй газеты бо то ихъ бізнесъ — вôдтакъ и замовчуть, бо мають що иншого до занотованя, а желѣзницѣ не зворушенй, ходять своимъ ладомъ, лишь кобы скорше, кобы напередъ. А щожь нашй Русины на те все скажуть. Они рѣдко ѣздять — хиба якъ прійде ся имъ муфовати (перепроваджуватись на инше мѣсце за иншою роботою, або якъ котрый затужить за батькôвщиною — то переѣде са до New-York-у; ґазетъ не читають, бо на що имъ тои муки — чоловѣкъ, кажуть напрацюе ся, то ще буде мучити ся зъ ґазетою, — а „Свободу“ также не дуже читають, бо каже, на що тамъ еще читати якъ зле йде робота, чоловѣкъ бѣдный що ледви выжке, а якъ робота добре йде — то нащожь читати, коли менѣ и безъ газеты добре поводить ся. И говори до нашого Русина!. —

Троха за Др. Брізінґеромъ написавъ той, що скоро любить ѣздити.

НОВИНКИ.

Про сегорôчнй громовицѣ, котрй були причиною смерти або огню, доходять такй дальшй вѣсти: Дня 30 червня забивъ грôмъ пôдъ Жовквою селянку Параску Машлюкову въ хвилю, коли була занята въ поли при роботѣ. — Дня 1. с. м. убивъ грôмъ на поляхъ въ Золотникахъ повѣта пôдгаецкого Стефана Жара и Константину Папѣръ. Въ два дни пôзнѣйше убивъ грôмъ пôдъ Комарниками повѣта турецкого пастушка Теодора Быка и того самого дня спаливъ въ Пустомитахъ повѣта львôвского неубезпеченй забудованя Михаила Кашицкого. Дня 4-го с. м. въ Нагорянахъ повѣта львôвского спаливъ грôмъ загороду Максима Дякова. Въ обохъ наведеныхъ выпадкахъ упало такожь по кôлька штукъ худобы. Въ Росохачи повѣта коломыйского убивъ грôмъ супруговъ Кищукôвъ а въ иншихъ мѣсцевостяхъ того повѣта спаливъ загороды селяньскй, Въ Зборѣ повѣта калуского убивъ грôмъ заробника Вільгельма Гельма. Въ Дорнѣ на Буковинѣ забивъ грôмъ трехъ селянъ, котри сховались передъ дощемъ пôдъ дерево.

СТРАШНЫЙ БАТЬКО.

Въ селѣ Віенвіль коло Мену и Альзація хотѣвъ одинъ селянинъ покарати свого двайцять лѣтного сына за непослухъ. Въ тôй цѣли звязавъ ему ноги, закинувъ ему шнурокъ пôдъ рамена, поднѣсъ его пôдъ саму стелю и прибивъ ему долонѣ до бальковъ цвяхами. Розпучный крикъ жертвы звабивъ сусѣдôвъ, котрй заразъ увѣльнили нещасливу жертву вôдъ той страшнои муки. Обурене противъ батька, що такъ тяжко покаравъ свого сына, було такъ велике, що жандармерія лише зъ трудностію могла его вырвати зъ рукъ местникôвъ.

ДИВНЕ ЯВИЩЕ ПРИРОДЫ лучило ся въ громадѣ Секуль коло Темешвару. Въ середу вечеромъ около 9ой години упавъ нагле середъ громового гуку якійсь великій горючій предметъ на землю, однакъ неможна було зъ села добачити въ якôмъ напрямѣ звернувъ ся сей предметъ. На другій день рано прийшли два пастухи до села що ночували на пасовиску и оповѣдали, що згаданый метеоръ упавъ недалеко за селомъ и выбивъ въ земли велику дѣру, зъ котрои теперь выходить густый сѣрковый дымъ. Люде выйшли на пасовиско и побачили тамъ дѣйстно дѣру въ земли зъ котрой даваъ ся чути вôдъ часу до часу глухій гукъ. Въ селѣ пануе переполохъ, бо недосвѣднй люде гадають, що повстане тамъ якій вульканъ. До Сакуля покликано богато знатокôвъ, щобъ розслѣдили се явище.

ВЕЛИКИ ЗЛИВЫ И ГРАДЫ навѣстили 12 с. м. околицю скôльску. Дощь бувъ хвилевый, однакъ дуже зливный и наробивъ дуже богато шкоды. Найбôльше знищене село Ляховець за Бескидомъ. Тамъ забрала вода два млыны, чотири хаты, затопила кôлька штукъ худобы и 14 лѣтного хлопця. Въ будынку приходскимъ дойшла вода ажь по вôкна та наробила шкоды на 200 зр., а пôрванй зъ вôдтамъ рѣчи выловлено ажь въ селѣ Рекитакъ. Кромѣ того знищивъ градъ збôже. Въ селахъ Яленковате, Волосянка, Славско, Тухля и Гребенôвъ граду не було, але за те вода залила и замулила всѣ поля по надъ берѣгъ, а въ першихъ трехъ селахъ, знищила въ кôлькохъ мѣсцяхъ дорогу приватну и тими мѣсцями поплыла рѣка. Такъ отже роботы шарварковй, що сего року були вже покôнченй, заберуть бѣднымъ людямъ знову богато часу. Належало бы, щобъ власти выслали якого урядника на оцѣнене шкоды та подали нещасливымъ яку таку помôчь.

ВЕЛИКЕ НЕЩАСТЬЕ навѣстило сими днями мѣсто Брѣксъ въ Чехіи. Въ ночи зъ суботы на недѣлю вдерла ся вода пôдземна до шибу „Анна“ въ копальни брунатного вугля и пôдмулила мѣсто, въ наслѣдокъ чого завалило ся 18 домôвъ. Катастрофа почала ся въ ночи а несщасте хотѣло, що она була о стôлько страшнѣйша, що наразъ пукла головна рура ґазова, котрою росходивъ ся ґасъ по цѣлôмъ мѣстѣ, и настала кромѣшна тьма. Пукъ такожь водопровôдъ а мѣсто стало рôвночасно й безъ воды. Рухъ поѣздôвъ здержано, бо почались усувати шины и дворець желѣзничій. Нинѣшнй телеґрамы подають, що пôйшовъ пôдъ землю тамошный готель вразъ зъ цѣлымъ выставнымъ уладженемъ и зъ касою вертгаймôвскою, въ котрôй було кôлька тысячь готôвки. Всѣ касы адміністрации копальнѣ такожь зникли пôдъ землею. Улиця зелѣзнича представляе одинъ стôсъ румовиска. Майже 2500 мешканьцѣвъ осталось безъ даху. Комісія оцѣнюе шкоду на кôлька міліонôвъ зр. На мѣсце нещастя прибуло дуже много людей а такожь намѣстникъ Чехіи ґр. Тунъ. Подôбный выпадокъ лучивъ ся въ тôй самôй копальни уже 1890-го року.

Д-ръ ЮСИФЪ ОЛЕСЬКОВЪ професоръ львôвскои мужескои учительскои семинаріи, выѣздить 24-го с. м. въ товариствѣ двохъ селянъ до Канады. Д-ръ Олеськôвъ мае на цѣли, кромѣ науковыхъ студій, такожь близше розглянути и дослѣдити услôвя, пôдъ якими наши селяне приневоленй еміґрувати, могли бы переселяти ся, замѣсть въ убійчу Бразилію, до Канады, климатомъ и условями вôдповѣднѣйшои,

Системъ шкôльный въ Мексико дуже оригінальный. Професоръ попивае собѣ вино, котре чемнй дѣти приносять и курить циґаро, а якъ дѣти пильнй и чемнй, то професоръ позволяе и ѣмъ закурити собѣ. И такъ то собѣ вразъ курять и тѣшать ся. Такожь и въ судовыхъ саляхъ курять, навѣть пôдъ часъ росправы. Часто лучае ся, що великій збродняръ сидить собѣ на лавѣ обжалованыхъ и курить смачно цигара, а трибуналъ и авдіторіюмъ рôвножь курять. Чи не орґінальне?.

ВЪ ВЕСТЪ МОРЕЛЯНДЪ, Па. мають монахи Бенедиктины броварь и вже вôдъ кôлькохъ лѣтъ выробляють знамените пиво, и роблять розумѣе ся дуже добрый „бізнесъ“. Вже въ першихъ часахъ заложеня сего монастыря, процвитала тамъ штука пивяна, а коли настоятель сего монастыря бувъ разъ на авдіенціи у папы Льва IX., то папа привитавъ его вѣчливо: „якъ ся маешь броварнику?“ Колижь пôзнѣйше священники пітсбурґской діецезіи вôдбували въ той мѣсцевости реколекціи, не подобалось имъ, що монахи въ тôмъ часѣ пьють пиво зъ власной пивоварнѣ — а они . . . . .оджежь выслали петицію до епископа Пеляна въ Пітсбургу, щобъ схотѣвъ заказати монахамъ таке погане ремѣсло.

Крôмъ бревару мають монахи и розлогй поля та лѣсы и працюють, страшно працюють — та бодай мають вôдтакъ чимъ покрѣпити ся.

ВЕЛИЧЕЗНА СМЕРТЕЛЬНОСТЬ.

ВъNew-York-у умерло въ однôмъ тôлько тыжни 1.042 особъ, народилось 1.048, а поженилось 262 осôбъ. Въ попередномъ тыжни умерло було тôльво 1012 — оджеж діфіренція о 32 особы. Найбôльше умерло дѣтей бо ажь 245 осôбъ.

СПРАВЫ ЕМІГРАЦИИ

Еміграція до стану С. Павлъ.

Въ роцѣ 1893 прибуло до С. Павлю черезъ Сантосъ 74 978 еміґрантôвъ, зъ котрыхъ 57.427 прибуло коштомъ стану. С. Павлю, а 13 253 коштомъ центрального ряду. Власнымъ коштомъ приѣхало 2.298 осôбъ. Найбôльше прибуло людей зъ Италіи, бо ажь 46.339 осôбъ, Ишпанцѣвъ 16,675 — Португальцѣвъ 9.703, — зъ Австріи 1.912, Нѣмцѣвъ 278 а прочй зъ иншихъ народностей.

ЕМІГРАЦІЯ ДО КАНАДЫ.

Комісаръ еміґрации Burgess оголосивъ урядове справозданѣ за минувшій рôкъ. Изъ сего справозданя видно, що въ роцѣ 1894 прибуло до Канады 27.911 еміграптôвъ, що въ порôвнаню зъ рокомъ 1893 (63.447 еміґрантôвъ)— творить величезне зменьшене. Зô сполученыхъ Державъ прибуло ледво 850 еміґрантôвъ.

Прибувшй осѣдають головно въ захôдныхъ сторонахъ Канады. Д-ръ Олеськôвъ зô Львова, въ товариствѣ двохъ селянъ вже тыми днями буде въ Канадѣ.

НЮ-ЙОРКЪ.

Въ остатныхъ часахъ прибуло до Ню-Йорку дуже много людей. — Передъ мѣсяцемъ высѣло съ корабля 4. тысячи, въ два дни потôмъ 2.000 въ слѣдуючихъ дняхъ тыжня прибуло еще 15.000. Такъ величезне число еміґрантôвъ въ однôмъ тыжни, вже давно до Америки не прибуло.

РАЦѢБОРЪ.

Еміґранты зъ Австріи до Америки дôзнавали неразъ великихъ неприемностей зô стороны властей прускихъ, На прускихъ стаціяхъ пограничныхъ жадають звычайно вôдъ еміґрантôвъ, щобъ выказались пашпортомъ и щобъ мали що найменьче 400 марокъ готôвки. Еміґранты, що не мали потрѣбнои сумы грошей, ставали дуже часто тягаромъ для портовыхъ мѣстъ, якъ не мали на шиф-карту, або якъ вже приѣдуть до Америки и не выкажуть ся потрѣбною сумою грошей, бодай на дорогу, то рядъ американьскій завертае ихъ назадъ до Европы, Такожь и опусты аґенты негôдно выкористовували нашихъ людей - -звычайно въ Берлинѣ. Зъ тыхъ то причинъ звернули ся товариства корабельнй зъ Гамбургу и Бременъ до ряду прускаго зъ просьбою, щобъ на границяхъ Рацѣборь и Мысловицѣ поставивъ осôбного урядника, щобъ взявъ въ оборону еміґрантôвъ и подававъ имъ потрѣбнй информаціи. Рядъ поставивъ урядника, и вôдъ теперь перестали ревѣдовати еміґрантôвъ, якъ се було передше, понеже товариства корабельнй пôднялись отвѣчательности за еміґрантôвъ. Рядъ австрійскій глядить лукавымъ окомъ на еміграцію и якъ може спиняе еміґрантôвъ не выдають имъ пашпотôвъ и т, и.
Люде безъ гроша ѣдуть до Прусъ и кажуть собѣ иногдѣ телеґрафично гроши до Прусъ присылати. Теперь людямъ выгôднѣйше — можуть за кôлькадесять риньскихъ заѣхати ажь до Бременъ або до Гамбурга и вже тамъ ему можуть прислати грошѣ зъ дому и пôѣде до Америки безъ клопотôвъ. Вже на граници прускои нѣхто не буде спиняти.

Рухъ робôтничій.

Въ цѣлой Пенсилвеніи роботы поправляють ся. Оказуесь бôльшій покупъ на вуглє, тай и робôтники бôльше роблять и бôльше робôтникôвъ потреба. Если бы нашь чоловѣкъ не лѣнувавъ ся — а хотѣвъ робити, мо-

же собѣ заробити стôлько, що выгôдно вызвие ще и ценѣ ты зложить на лиху годину.

Въ Ню-Йорку застрайковало 9000 кравцѣвъ и чекають помочи зъ Вроклинъ и Неваркъ.

о. Иванъ Заклиньскій.

зъ Галичины, приѣхавъ дня 2 с. м. до Джерзі Сіті и въ Недѣлю 4 сего мѣсяця вôдслуживъ св. Литургію выголосивъ привѣтну проповѣдь. Такъ о. Грушка, якъ и парохіяне привитали о. Заклиньского дуже сердечно. Дня 5 с. м. прибувъ о. Заклиньскій до Шамокінъ, а на двôрци легайскôмъ повитали его оо. Констанкевичъ Дмитрôвъ и депутація патріотôвъ рускихъ. О. Заклиньскій перебуває въ домѣ о. Констанкевича, а незадовго обôйме одну зъ опорожненыхъ парохій рускихъ.

ОТЪ РЕДАКЦІИ.

Зъ причинъ дуже важныхъ мы не могли до теперь выдати „Свободы" въ збôльшенôмъ форматѣ. Передовсѣмъ не доставало намъ конечно потрѣбныхъ черенокъ, которыхъ и тяжко въ Америцѣ дôстати, тай и мы потрѣбными фондами на разѣ не роспоряджаемо. Друга причина — се бракъ робôтника, котру мы вже змогли усунути, придбавши одного бôльше фахового зецера. А може найважнѣйшою причиною — се бракъ людей, котрй-бы спомагали нашу часопись поважнымъ матеріяломъ. Отъ причины, котрй на разѣ не позволили намъ розширити рамы нашои часописи, помимо нашои найщирщои охоты.

Дасть Богъ и тй причины усунемо и не задово вже зможемо выдати „Свободу" въ збôльшенôмъ форматѣ.

СПРАВЫ „СОЮЗА.

Въ послѣдныхъ дняхъ приступили до „Союза"

Зъ Pleasent Hill Pa.
103 членôвъ

Зъ Shenandoah Pa.
10 членôвъ.

Въ слѣдуючôмъ числѣ „Свободы" подамо выказъ членьскихъ вкладокъ за мѣсяць Юлій.

Вôдъ тов. „Союзъ"
Н. Дмитрôвъ
секретарь.

Вôдозва

БРАТЯ РУСИНЫ!

Удаемось до Васъ зô святою просьбою. Мы порѣшили будовати у сѣбе святыню, нашу святу руску церковъ, ту твердиню, котра забеспечае намъ нашу вѣру и нашу народность на чужой земли. Насъ ту не богато, а будова церкви, якъ вы сами знаете, великй сумы коштуе. Для того укаемо до нашихъ рускихъ, щирыхъ сердецъ, щобъ схотѣли насъ запомогчи, щобъ схотѣли скинутись по кôлька центôвъ на ту высоку цѣль, и зôбраний грошѣ переслати на адресу:

Peter Lepak
811 Canal Str.
ELMIRA, N.-Y.

УВАГА.

Хотячй приступити до „Союза" най посылають вступне и мѣсячне до касіера.

Mr. Gr. Chylak
Olyphant Pa.

И увѣдомити секретара пôдъ адресою.

Rev. Nestor Dmytriw
Mt. Carmel, Pa.
P. O. Box. 599.

ЮЛІЯНЪ КОПЫСТЯНСКІЙ
Гавріилъ Маллнякъ
Гуртовный складъ
(Wholsale)
20 Market str.
SHAMOKIN, PA.

Маютъ завсѣгда на складѣ свѣже добре пиво въ великихъ и малыхъ бочôвкахъ зъ найлучшихъ броварôвъ, горѣвки (whisky) и лѣкеры найлѣпшого гатунку.

Братя! заваляйте у своихъ.

РУСКІЙ ШТОРЪ
712 Commerce str.
SHAMOKIN PA.

Манажеры:
МИХАИЛЪ ЛАБОВСКІЙ
МИХАИЛЪ КОЛОДІЙ

Всяки товары найлѣпшого сорта, дуже тунй

Родимцѣ! не спомагайте жидôвъ, але своихъ братôвъ!

СЛАВЯНЬСКІЙ ГОТЕЛЬ
СТАНЄСЛАВА ЛЄОНОВИЧА

Мае завсѣгды свѣже и добре ПИВО, РОЗЛИЧНИ ГОРѢВКИ, ВИНА, ЛѢКЕРЫ И ЦИГАРА.

УСЛУГА ПИЛЬНА И СОЛИДНА.
памятайте его адресъ!
S. LEONOWICZ,
813 E INDEPENDENCE S
SHAMOKIN PA.

Dr. JOHN SZLUPAS,
Office: 421 Penn Ave
Telephone: 1613.
SCRANTON, PA.
АПТИКА СЛОВЕНСКА.

Лѣчить всякй хоробы въ короткôмъ часѣ и успѣшно.

Поручаемо сего доброго лѣкаря нашимъ ратямъ Русинамъ.

Dr. F. J. MEEK,
Д-ръ. МИКОЛАЙЧИКЪ
103 Shamokin, str.

Одинокій лѣкарь, славянинъ на цѣле мѣсто. Лѣчить всякй хоробы совѣстно и въ короткôмъ часѣ. Особливо незрôвнаный лѣкарь въ справахъ положничихъ.. Говорить по англійски, по руски и по польски. Горячо поручаемо сего знаменитого доктора, нашимъ Русинамъ.

JOHN GLOWA,
EXSELSIOR, PA.

Одинокій шторь на цѣлый Exselsior ИВАНА ГЛОВЫ — Вже его не потребуемо захвалювати, бо кождый не вôдъ нинѣ его знае, а хто еще не знае, най зайде и купить, а певно не пожалуе. —

T. TALPASZ,
ТЕОДОЗІЙ ТАЛПАШЬ
РУСКІЙ РЕСТАВРАТОРЪ
— и —
готельничій
246
PEARL ST
SHAMOKIN, PA.
Недалеко рускои плебаніи.

Добрый вечеръ, друже мой!
— Добрый вечеръ, свате!
А куда такъ спѣшите?
— До Талпаша, брате!

∴

Що за Талпашъ? Звидки онъ?
— Та-жъ краянъ нашъ милый
— У него всѣ русини
— Подкрѣпляють силы!...

∴

— Що за брындза й пиво тамъ!
— Обходить ся файно!
— Обслугуе якъ братамъ!
— Таньо надзвычайно!

РОДИМЦѢ!

Маю честь увѣдомити моихъ краянôвъ що я отворивъ РУСКУ ГРОСЕРНЮ И БУЧЕРНЮ
108 Morris Street въ
JERSEY CITY N. J.

Поручаю ся ласкавой памяти всѣхъ земляковъ
ЮСТІЯНЪ КРИНИЦКІЙ.

J. BOBKOWSKI
ПРЕДПРІЕМЦЯ ПОХОРОНОВЪ.

300
PEARL and MULBERRY str.
SHAMOKIN PA.

Удавайте ся въ потребѣ до него.

МИХАИЛЪ ЕВЧАКЪ

Рускій
— ОДИНОКЪ —
КОНТРАКТОРЪ
и
БУДОВНИЧІЙ
— въ —
Вилксбаръ и околицѣ

Его камѣне пôдъ будову есть найлѣпше, а робота найтревальша.

Будуе мосты и домы, мае власнй конѣ до звозу матеріялу.

Дае кериджѣ на похороны на весѣля, хрестины и т. и.

Мешкае
на River Side,
Недалеко Рускои Церкви.

---

9 W. CENTER ST.
SHENANDOAH PA
ФАБРИКАНТЪ
Прапорôвъ (фанъ Хоругвъ, Одзнакъ Пасовъ, Шапокъ для Братствъ

Фана для парады зъ найлѣпшого едвабу; чотыри и пôвъ через шесть и пôвъ стôпъ со всѣма приборами $25, и 26.75

Прапоры бильшъ зъ найлѣпшои матеріи по $32.00 $35.00 $45.00 и $50.00

Пишѣть по ценники и по пробу до:
R. H. MORGAN
9 W. Centre Str.,
SHENANDOAH, Pa.

ОДИНОКІЙ РУСКІЙ ШТОРЪ
въ
ОЛИФАНТѢ ПА.

Пôдъ зарядомъ
ГЕОРГІЯ ХИЛЯКА

Звѣстного руского патріоты. Есть се найлучше заосмотреный зô всѣхъ шторôвъ во всѣ потребнй товары и всякого рода по якъ найтаньшой цѣнѣ.

Кождый тамошный Русинъ уважаючи себе правдивымъ и щирымъ патріотомъ, най спѣшить до своего руского штору. Особенно нашй ґаздынѣ най йдуть громадно! Нащо Юськôвъ, Шмулѣвъ помагати? Идѣть до свого.

ИВАНЪ ТАЛПАШЪ
Недалеко лігайского діпа
въ
Mt. Karmel, Pa.

Поручае любымъ краянамъ свôй добре заосмотреный ГОТЕЛЬ.

Пиво, горѣвка, ликеры и цигары найлучшого сорта.

Таный и выгôдный нôчлегъ

Снѣдане, обѣдъ и вечера все свѣже, смачне и дешеве.

Попробуйте!

РУСКА ТОРГОВЛЯ
(Creek Store Company)
415 Shamokin Str,
въ ШАМОКІНѢ ПА

Поручае мѣсцевымъ Русинамъ и на околицю свôй богатый складъ всякого рода виктуалôвъ и майнерскихъ знарядôвъ.

Е тутъ мясо
И лопата,
Суть и скирнѣ
И гербата,

Перецъ, гвозды и кобасы,
Мука, крохмаль, солонина
Мыски, горшки всѣ овочи
Зеленина и сушенина.
Е чернушка,
Е петрушка.

D. SALEY
136, Morris str.
JERSEY CITY N. J.

Продае книжки рускй: **молитвословы, библія, житясвятыхъ**, всякй популярнй научнй брошуры и другй рускй книжки.

Молись, трудись, учись до СОЮЗА запишись до читальнѣ ходи Бога въ сердцю май, ближняго люби, церковь посѣщай, Свободу читай
Русь святу люби, доброму научай ся, грошей не марнуй въ процеса невдавай ся, Въ лютерію неграйте, тôлько грошъ щадѣть
Братя намъ, треба „Народного Дом..." ану — скинтесь по центови! Се не запоминайте! . . . . Буде зъ васъ.